

การศึกษาความต้องการบริการสุขภาพนอกเวลาราชการจากหน่วยบริการปฐมภูมิ: กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความต้องการบริการสุขภาพนอกเวลาราชการในหน่วยบริการปฐมภูมิ และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบริการสุขภาพนอกเวลาราชการในหน่วยบริการปฐมภูมิ โดยตัวอย่างเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนที่มีคุณสมบัติเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วม หรือมีส่วนช่วยตัดสินใจในการใช้บริการสุขภาพของสมาชิกภายในครอบครัว ขนาดตัวอย่าง 380 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิสามชั้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ 4 ประเด็น คือ ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน ลักษณะการใช้บริการสุขภาพ ความต้องการให้เปิดบริการนอกเวลาราชการในหน่วยบริการปฐมภูมิ และความต้องการที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการใช้บริการในหน่วยบริการปฐมภูมิ

ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมร้อยละ 92.89 มีความต้องการบริการสุขภาพนอกเวลาราชการ ซึ่งรูปแบบความต้องการบริการสุขภาพนอกเวลาราชการในหน่วยบริการปฐมภูมิ เมื่อพิจารณาความต้องการ 3 ด้าน คือ ช่วงเวลาให้เปิดบริการ บุคลากร และอัตราค่าบริการ พบว่าต้องการให้เปิดบริการในวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 16.30 - 20.00 น. โดยมีบุคลากรที่ให้บริการเห็นความสำคัญกับโรคและอาการที่ผู้ป่วยเป็นส่วนผู้ที่ใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ผู้ที่ถือบัตรผู้สูงอายุและผู้พิการ ควรคิดค่ารักษาพยาบาลฟรี ยกเว้นในสิทธิการรักษาพยาบาลอื่นๆ หากมีแพทย์ให้การตรวจรักษายินดีที่จะจ่ายค่าบริการเพิ่ม 30 บาท

ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบริการสุขภาพนอกเวลาราชการในหน่วยบริการปฐมภูมิ มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับตามปัจจัยที่มีอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พื้นที่อยู่อาศัยตามเขตการปกครอง ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ การปฏิบัติตนเองในการดูแลสุขภาพ การรับรู้กิจกรรม/บริการสุขภาพที่จัดบริการในศูนย์แพทย์ชุมชน/สถานีนอนามัย และรายได้ส่วนตัวซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายโอกาสความต้องการบริการสุขภาพนอกเวลาราชการได้ร้อยละ 58.5 และมีค่าร้อยละของการพยากรณ์โดยรวมถูกต้องเท่ากับ 96.32

This study analyzes the demand for health care services of primary care units outside of the designated hours of operation in Pranakornsriyutthaya provinces. The main objectives were to examine the demand patterns and to identify factors determining the demand for health care services at primary care units outside of the hours of operation. The sampled respondents consist of heads of households or their representatives. The sample size was 380 persons chosen from the three – stage stratified random sampling. The tool used for data collection was a questionnaire which composed of 4 parts. They were 1) The Personal characteristics of the head of the household 2) The awareness of the services provided and behavior of health care service used 3) Demand of health care services 3) The needs for health care services of primary care units 4) The service expectations of the primary care units.

It was found that 92.89 % of respondents expressed the demand for health care services at primary care units in addition of the regular hours of operation. The demand patterns were defined in terms of 1) Hours of operation 2) Personnel and 3) Medical Fees. For hours of operation, the preference time was from 4.30 pm to 8.00 pm, Monday to Friday. As for the personnel in service the result showed that the majority of respondents would like to have the appropriate number of health care workers to provide them with the necessary medical care. Concerning medical fees, it was suggested that those who participated in the universal coverage health insurance or senior citizens or handicapped schemes should have all medical fees exempted. While those who do not fall in the aforementioned categories should pay their fees accordingly. However, if a medical doctor is present at work an additional 30 baht should be charged.

For factors determining such demand, the results derived from Logistic Regression suggested that types of area of residency, length of time residing in the area, the health of self – efficiency, the awareness of the services provided by the primary care units and salary are also factors that influence its can be explained to probably demand for health care services and overall correctly classify 96.32%